

**LIETUVOS MOKSLININKŲ SĄJUNGOS TARYBOS VEIKLOS
ATASKAITA
2012.04.21 – 2014.05.10**

Sudėtis

Lietuvos mokslininkų sąjungoje (toliau LMS) yra 343 nariai, kolektyvinių narių teisėmis priklauso 7 autonomiškai besitvarkantys skyriai ir 2 grupės. LMS tarybą sudaro 25 LMS nariai. Per ataskaitinį laikotarpį įvyko 12 tarybos posėdžių.

LMS skyrių ir grupių veikla

Reikia pripažinti, kad daugumos senųjų LMS skyrių veikla turi tendenciją siaurėti. Didžiaja dalimi tai yra susiję su savarankiškos ūkinės finansinės veiklos mažėjimu. Daugiau prasmingos veiklos randasi profesinių sąjungų veiklą vykdančiuose skyriuose „Fizika – Astronomija“ bei Geologijos ir geografijos profesinėse sąjungose. Daugiausiai dėmesio jos skyrė: kolektyvinės sutarties vykdymo kontrolei, dalyvavimui priimant administracinius sprendimus, darbo sąlygų gerinimui, šalies mokslo politiką lemiančių įstatymų ir kitų teisinių dokumentų projektų svarstymams, dalyvavimui viešose diskusijose, kultūrinei-pažintinei veiklai, šventinių vakarų organizavimui, paramai įvykus nelaimėms, pagalbai organizuojant jubiliejus ir kitas svarbias darbo kolektyvo darbuotojams sukaktis.

Skyrius „Salduvė“ surado originalią veiklos sritį. Balandžio 18 d. Šiaulių universiteto dailės galerijoje atidaryta unikali iškiliausių Šiaurės Lietuvą ir visą šalį garsinusių asmenybių portretų paroda. Parodos lankytojams pristatyti pirmieji devyniolika gerai žinomų kultūros, literatūros, meno, mokslo ir visuomenės veikėjų portretų, tarp kurių – Lauryno Ivinskio, Jono Krikščiūno-Jovaro, Jono Šliūpo, Stanislavos ir Kazimiero Venclauskių, Simono Daukanto, Balio Buračo, Motiejaus Valančiaus, Teodoro Grotuso ir kitų žymių kraštiečių atvaizdai. Juos nutapė žinomi Lietuvos dailininkų sąjungos nariai: Bonaventūras Šaltis, Ričardas Garbačiauskas, Kornelijus Užuotas, Voldemaras Barakauskas ir Egidijus Darulis. Paveikslų paroda sukaupta ir viešai eksponuojama LMS skyriaus lėšomis ir iniciatyva.

Kaune įsisteigė ir naujas LMS skyrius *Tribologija*. Jis jungia šios technologinės srities specialistus ir iš kitų miestų. Skyrius akcentuoja savo narių bendrus mokslinius kūrybinius interesus. Tai ypatingai aktualu tokioms tarpdisciplininėms sritims, kurioms būtinas platus įvairių sričių specialistų ratas.

Savo iniciatyvumu ir kūrybinės veiklos įvairumu išsiskyrė LMS tarpdisciplininės muzikologijos grupė, vadovaujama prof. dr. K.R. Kašponio. Ši tarpdisciplininė grupė, puoselėjanti labai įvairius semiotikos mokslo taikymus, savo veikla aprėpia tiek mokslinius tyrimus, tiek mokslo ir jo asmenybių populiarinimą. Detalią šios grupės veiklos ataskaitą pridedame. Svarbu atkreipti dėmesį, kad LMS suteikė galimybę iniciatyviems žmonėms kūrybingai veikti ir būti matomiems.

Mokslininkų sąjungos instituto veikla

Nuo 2012 m. liepos mėn. MSI įgyvendina ESF ir ŠMM finansuojamą 2 metų trukmės projektą „Mokslininkų vietinio ir tarptautinio bendradarbiavimo skatinimas bei kompetencijų ugdymas“ (Įterptinių sistemų (IS) technologinė platforma).

Projekto portalas: is.mokslasplius.lt

Projekto veiklos:

- ES Struktūrinių fondų bei Bendrosios programos projektų rengimo ir valdymo mokymai
- Įterptinių sistemų mokymai

- Verslumo kompetencijų ugdymo mokymai
- Mokslo komercializavimo mokymai
- Patentavimo mokymai
- Naujienų, apžvalginių straipsnių ir kitos svarbios ĮS mokslininkams ir tyrėjams informacijos rengimas
- Tarptautinių ryšių ir projektų paieška
- Interaktyvūs elektronikos modeliai

Vienas iš projekto tikslų – portalo, skirto mokslininkų ir tyrėjų, dirbančių įterptinių sistemų srityje, bendradarbiavimui, sukūrimas ir palaikymas, o pasibaigus projektui – tęstinumo užtikrinimas. Projekto biudžetas: 380 tūkst. lt

MSI vykdė du bendrus mokslinių tyrimų projektus su VGTU Kelių tyrimo institutu: „Automobilių kelių tvarumui įtaką turinčių inovatyvių medžiagų ir technologijų vystymo Lietuvoje galimybių tyrimai ir vertinimas“ bei „Eksperimentinių dangų bandomojo ruožo ilgalaikiai tyrimai, rezultatų analizė ir vertinimas“.

MSI yra pateikusi temas MITA'či dalyvauti inovacinių čekių programoje. Du MSI rengti projektai – Lietuvos mokslo metraštis internete (LMA konkursas mokslo populiarinimo projektams) ir Elektroninė Mokslo Lietuva (SRTRF) – finansavimo negavo.

Mokslininkų sąjungos institutas toliau savo iniciatyva palaiko portalą mokslasplus.lt ir projektą „Mokslas verslui ir visuomenei“: plečiama lietuvių mokslininkų ir tyrėjų duomenų bazė ir kuriamos tyrėjų asmeninės svetainės, pristatančios jų kūrybinės veiklos rezultatus, rengiamos inovacijų, mokslo naujienų, patentų, technologijų naujienos.

MSI yra pasirašęs bendradarbiavimo sutartis su pagrindiniais šalies žinių sklaidos portalais, su kuriais keičiasi parengta informacija.

Pagrindinė MSI mokslinių tyrimų kryptis - fizikos, matematikos metodų ir kompiuterinio modeliavimo taikymai socialinėse ir ekonominėse sistemose. Šiuos tyrimus galima priskirti gana naujai, tarptautiniu mastu sparčiai plėtojamai kryptčiai. Taip pat natūralu tikėtis ir socialiai reikšmingų bei visuomenei suprantamų tyrimų rezultatų taikymo. Kuriami socialinių ir ekonominių sistemų kompiuteriniai modeliai, skelbiami interneto svetainėje <http://mokslasplus.lt/rizikos-fizika/>.

MSI tapo dviejų Europos mokslo organizacijų – EuroScience ir ARTEMIS (Advanced Research & Technology for Embedded Intelligence and Systems) nare, taip pat finansavo 20 LMS mokslininkų individualią narystę EuroScience organizacijoje.

2014 m. birželio mėnesį keturi mokslininkai, finansuojami MSI ir EuroScience, vyks į EuroScience renginį „EuroScience Open Forum 2014“ Kopenhagoje.

LMS tarybos darbas

LMS tarybos narių pareigų pasiskirstymas:

Emilis Urba	- LMS narystės klausimai, LMS viešoji raiška, Diskusijų klubo kuravimas;
Rimas Norvaiša	- LMS vicepirmininkas. Akademinės etikos, mokslo politikos klausimai;
Vladimiras Novosadas	- Tarptautinių ryšių plėtra, Mokslo Lietuvos kuravimas;
Jelena Tamulienė	- Profesinių sąjungų veikla. Revizijos komisijos pirmininkė;
Vladas Guoga	- Mokslininkų pensijų klausimai;
Artūras Acus	- Mokslas ir švietimas;
Vincas Būda	- Ryšiai su LMT ir kitomis mokslo organizacijomis;
Vygintas Gontis	- LMS pirmininkas, administratorius. Mokslo politika;
Jonas Jasaitis	- Ryšiai su Euroscience, Mokslo Lietuvos kuravimas;
Jadvyga Kerienė	- Mokslininkų pensijų klausimai.
Alfonas Ramonas	- Akademinės etikos, mokslo politikos klausimai;

Taryba priėmė pareiškimą Vyriausybei dėl Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimų aptarimo.

Parengta ir pasirašyta LMS ir Švietimo profesinės sąjungos bendradarbiavimo sutartis, Rengė J. Tamulienė.

Nuo pirmųjų šios kadencijos tarybos posėdžių buvo sprendžiamos *Mokslo Lietuvos* finansavimo problemos, išplatintas laikraščio kreipimasis į mokslo ir studijų institucijas dėl abipusiai naudingo bendradarbiavimo. Deja, į šią iniciatyvą atsiliepė tik kelios institucijos.

Vladimiras Novosadas inicijavo Nacionalinės inovacijų sistemos svarstymus ir rengimą, LMS taryba rekomendavo laikytis Valstybės pažangos strategijos *Lietuva 2030*.

Bendradarbiavome su Kauno miesto apylinkės teismu R. Banevičiaus ir P. Banevičiaus byloje prieš Z. Migonienę. Pateikėme Prof. Rimo Norvaišos ekspertinę išvadą, V. Gontis dalyvavo liudytoju šioje byloje.

Sudaryta Mokslininkų sąjungos instituto taryba ir pasiūlytas 20 žmonių sąrašas, kurie bus registruojami kaip Euroscience nariai.

Parengėme svarbiausių šalies mokslo ir studijų sistemos problemų, kurioms būtina skirti daugiausiai dėmesio, sąrašą. Jam aptarti susitikome su Švietimo ir mokslo ministru Dainiumi Pavalkiu ir su viceministru Rimantu Vaitkumi. Šios iniciatyvos padėjo sustiprinti informacijos keitimąsi su ministerija ir dalyvavimą ministerijos organizuojamose darbo grupėse.

2013 vasario mėnesį įsteigtas diskusijų klubas "Visuomenės aktualijos mokslininkų akimis"; koordinatoriumi paskirtas Emilis Urba, taip pat Jonas Jasaitis, kuris organizuoja diskusijas Šiauliuose. Vilniaus diskusijos vyko LMS salėje, Basanavičiaus g. 6. Surengtos 3 diskusijos Vilniuje ir 2 Šiauliuose.

2013 m. LMS pirmininkas dalyvavo Mokslo ir studijų įstatymo pataisų rengimo darbo grupės prie Švietimo ir mokslo ministerijos darbe. LMS taryba buvo sukūrusi ir darbo grupę iš tarybos narių siūlymams nagrinėti. LMS teikė ministerijai savo siūlymus, tačiau šio darbo rezultatas nebuvo ženklus. Įstatymo pataisos dar ir dabar yra diskusijų objektas.

Jau 2013 m. balandį pradėjome diskusijas apie elektroninės *Mokslo Lietuvos* veiklos atnaujinimą ir stiprinimą. Tam sudaryta konsultacinė taryba, kuri svarstė ir bandė įgyvendinti įvairius veiklos plėtros variantus. Buvo sudaryta sutartis su *Aviacijos pasauliu* dėl bendradarbiavimo leidžiant elektroninę *Mokslo Lietuvą*. Aviacijos pasaulio redaktorė Vilma Jankienė buvo paskirta imtis šio projekto konkretaus įgyvendinimo. Deja, bendradarbiavimas žlugo pačioje pradžioje, nes laiku nebuvo parengtas projektas Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondui. Šią iniciatyvą toliau tęsėme savo jėgomis visuomeniniais pagrindais ir įgyvendinome esmingą elektroninės Mokslo Lietuvos programinį, turinio ir informacijos pateikimo atnaujinimą. Šiuo metu elektroninė Mokslo Lietuva tampa matomiausia visos LMS veiklos kryptimi.

LMS pasiūlė kandidatus į Lietuvos mokslo tarybos (LMT) vadovybę:

Lietuvos mokslo tarybos pirmininku pasiūlėme Prof. habil. dr. Artūrą Žukauską; Lietuvos mokslo tarybos sekretore – doc. dr. Jolantą Tamošaitienę, LMT pirmininko pavaduotoju bei Gamtos ir technikos komiteto pirmininku – prof. habil. dr. Antaną Čenį.

Atsiliepėme į Lietuvos mokslo tarybos atrankos grupių kvietimą teikti kandidatus į Lietuvos mokslo tarybos komitetų narius. Lietuvos mokslininkų sąjungos tarybos posėdžio metu, 2013 m. balandžio 11 d., patvirtinti šie kandidatai:

Saulius Šliaupa, Vilniaus universitetas, geologijos m. habil. dr., pretendentas tapti Gamtos ir technikos mokslų komiteto nariu;

Vincentas Lamanauskas, Šiaulių universitetas, socialinių mokslų (edukologijos) dr. (HP), profesorius, pretendentas tapti Humanitarinių ir socialinių mokslų komiteto nariu;

Povilas Domeika, Aleksandro Stulginskio universitetas, socialinių mokslų (ekonomikos) profesorius, habil. dr., pretendentas tapti Humanitarinių ir socialinių mokslų komiteto nariu.

Nuolat domėjomės kandidatų į Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus pareigybę atranka. Su doc. Vigilijumi Sadausku pradėjome bendradarbiauti dar jam pretenduojant į šią pareigybę. Paskyrus Vigilijų Sadauską Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriumi,

bendradarbiavimas įgijo darbinį pobūdį. Lietuvos mokslininkų sąjungos tarybos sprendimu pasiūlėme šiuos LMS kandidatus į Akademinės etikos patariamąjį komitetą narius:

prof. Rimą Norvaišą ir prof. Alfonsą Ramoną.

2014 metais pateikėme Gedimino Zemlicko kandidatūrą Gabrielės Petkevičaitės-Bitės atminimo medaliui „Tarnaukite Lietuvai“ už visuomeniškai aktualią publicistiką gauti. Ilgametė ir kūrybinga Gedimino Zemlicko veikla leidžiant dvisavaitinį laikraštį *Mokslo Lietuva* buvo įvertinta skiriant jam medalį *Tarnaukite Lietuvai*.

Trūkumai ir problemos

Organizacija jau daug metų susiduria su veiklos finansavimo problemomis. Nario mokesčiai lieka skyriams, o iš individualių narių mokesčiai nėra renkami. Mažai narių pasinaudoja galimybe pervesti 2% pajamų mokesčio, čia taip pat yra konkurencija tarp skyrių bei pačios LMS. Gauti paramos iš valstybės galima tik labai konkrečioms projektams, bet ne pačios LMS kasdieninėms reikmėms. LMS nuolat siūlo, kad rengiamuose mokslo ir studijų reformos dokumentuose būtų numatyta ir valdžios finansinė parama mokslininkų organizacijoms bei draugijoms. LMS bei jos struktūrinių padalinių finansiniai reikalai yra nuolatinio rūpesčio objektas. Šiuo metu pagrindinę paramą būtinoms kasdieninėms išlaidoms teikia Mokslininkų sąjungos institutas.

Gyvybiškai svarbus yra visos LMS narystės atnaujinimas, pritraukiant daug daugiau jaunesnių, iniciatyvesnių mokslininkų ir tyrėjų.

Veiklos perspektyvos

Konstruktiviausias LMS veiklos organizacinis sutvarkymas būtų, jei LMS pavyktų tapti atskiras mokslo draugijas vienijančia asociacija ar net konfederacija, nesikėsinant į jų autonomiją. Tik tokiu atveju LMS įgytų didesnę socialinę ir politinę svorį ir galėtų svariau ginti mokslininkų ir dėstytojų kaip specifinės interesų grupės interesus ir veikliau dalyvauti mokslo politikos formavime, tuo pačiu jam užtikrintų demokratiškesnį pobūdį.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems Tarybos nariams, etatiniams darbuotojams visose LMS įsteigtose struktūrose. Su visais dirbti ir dalintis bendro darbo rezultatais buvo malonu.

2014.05.08.

LMS pirmininkas Vygintas Gontis